

Özet: Bağlı idareye bedelsiz taşınmaz devrinin 5018/45'e göre yapılması gerektiği hakkında.

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 71188846/250/26161

03/02/2020

Konu : İstişari Görüş

(... Taşınmazlarının Devri)

.... SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : tarihli ve sayılı yazınız.

İlgi yazınız ile 6360 sayılı Kanun sonrası büyükşehir belediyesine dönüştürülen ... Belediyesine bağlı idare olarak 31 Mart 2014 tarihinde Bakanlar Kurulu kararı ile kuruluşunuzun gerçekleştiği, mezkûr Kanun uyarınca kurulan Valilik Devir Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonunca büyükşehir belediyesine dönüşen il belediyesi ve büyükşehir ilçe belediyesine dönüşen ilçe belediyeleri ile tüzel kişiliği kaldırılan il özel idareleri, belde belediyeleri ve köylerden hizmetinizle ilgili olarak kurumunuza aktarılması gereken taşınır ve taşınmazların o dönemde tüzel kişiliği haiz olmadığımızdan Büyükşehir Belediyesi Başkanlığına bırakıldığı, tüzel kişilik kurulmasından sonra ise mezkûr Belediye Meclisi kararıyla 2560 sayılı Kanun'un 26 ve geçici 1 inci maddeleri uyarınca İdarenize devrinin yapıldığı, ancak İçişleri Bakanlığı Mülkiye Müfettişlerinin yılı özel teftiş raporunda devir işleminin 5018 sayılı Kanun'un 45 inci maddesi ile Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik'in 3/c ve 13 üncü maddeleri uyarınca yapılması gerektiği sonucuna ulaşıldığından daha sonra mezkûr maddelere uygun olarak taşınmazların tapu kayıtlarında gerekli şerhlerin düşüldüğü belirtilerek söz konusu şerhlerin sahibi olduğunuz mülkleri kiralamayı engellediğinden kamu kaynaklarının etkin kullanımını engellediği ve gelir kaybına sebebiyet verdiği belirtilerek mevcut durumda sahibi olduğunuz taşınmazların kiraya verilip verilemeyeceği hususunda tereddüde düşüldüğünden Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere, 5018 sayılı Kanun'un 45 inci maddesi "*Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri, kamu hizmetlerinin zorunlu kıldığı durumlarda gereken nicelikte ve nitelikte taşınır ve taşınmazları, yurt içinde veya yurt dışında, bedellerini peşin veya taksitle ödeyerek veya finansal kiralama suretiyle edinebilirler. Kamu idareleri, taşınmaz satın alma veya kamulaştırma işlemlerini yetki devri yoluyla bir başka kamu idaresi eliyle yürütebilir. Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin edindiği taşınmazlar Hazine adına, diğer kamu idarelerine ait taşınmazlar ise tüzel kişilikleri adına tapu sicilinde tescil olunur. Hazine adına tescil edilen taşınmazlar Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yönetilir. Bu tescil işlemleri, adına tescil yapılan idarenin taşınmazın bulunduğu yerdeki ilgili birimine bildirilir.*

Kamu idarelerince üretilen malların kendi tüketimlerinde kullanılması halinde bunların bedelleri, rayiç bedel üzerinden ilgili ödenek tertibine gider ve karşılığı gelir kaydedilir.

Kamu idareleri, ihtiyaç fazlası taşınırları ile görmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinde kullanılacağına ve amacına uygun kullanılmaması halinde geri alınacağına dair tapu kütüğüne şerh konulması kaydıyla taşınmazlarını diğer kamu idarelerine bedelsiz olarak devredebilir. Devredilmeyecek taşınır ve taşınmazlar ile devir ve kayıt işlemlerine ilişkin usul ve esaslar Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca belirlenir.

Kamu idareleri arasındaki taşınmazların mülkiyetine ilişkin uyuşmazlıklar, görevli mahkemelerce çözümlenir." hükmünü,

Özet: Bağlı idareye bedelsiz taşınmaz devrinin 5018/45'e göre yapılması gerektiği hakkında.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un geçici 1 inci maddesi "(1) Bu Kanundaki devir, tasfiye ve paylaşırma işlemlerini yürütmek üzere vali tarafından, bir vali yardımcısının başkanlığında, valinin uygun göreceği kurum ve kuruluş temsilcilerinin ve ilgili belediye başkanlarının katılımıyla devir, tasfiye ve paylaşırma komisyonu kurulur. Bu komisyona yardımcı olmak üzere valinin görevlendirmesi ile alt komisyonlar da kurulabilir.

...

(3) 1 inci maddeye göre tüzel kişilikleri kaldırılan belediye ve köylerin personeli, her türlü taşınır ve taşınmaz malları, hak, alacak ve borçları, komisyon kararıyla ilgisine göre bakanlıklara, büyükşehir belediyesi, bağlı kuruluşu veya ilçe belediyesine devredilir. Devir işlemi ilk mahalli idareler genel seçimi itibarıyla uygulamaya konulur.

(4) Bu Kanun ile tüzel kişilikleri kaldırılan il özel idareleri; personelini, her türlü taşınır ve taşınmaz malları ile hak, alacak ve borçlarını bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir ay içinde valiliğe bildirir. Bu idarelerin taşınmazlarının satışı, tahsisi ve kiralanması, iş ve toplu iş sözleşmesinin yapılması, her türlü imar uygulaması (inşaat ruhsatı hariç), iş makineleri ve diğer taşıtların satışı ile borçlanmaları İçişleri Bakanlığının onayına bağlıdır. ...

(5) Bu Kanun ile tüzel kişilikleri kaldırılan il özel idarelerinin her türlü taşınır ve taşınmaz malları, hak, alacak ve borçları, komisyon kararıyla ilgisine göre bakanlıklara, bakanlıkların bağlı veya ilgili kuruluşları ile bunların taşra teşkilatına, valiliklere, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığına, büyükşehir belediyesine ve bağlı kuruluşuna veya ilçe belediyesine devredilmesine karar verilir. Devir işlemi, yapılacak ilk mahalli idareler genel seçimi tarihinde uygulamaya konulur. ...

(7) Bu Kanunla büyükşehir belediyesine dönüşen il belediyesinin sahip olduğu her türlü taşınır, taşınmaz malları ve personeli, komisyon kararıyla ilgisine göre büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyeleri ile bağlı kuruluşlar arasında paylaşılır.

(8) Bu Kanunla büyükşehir ilçe belediyesi olan belediyelerce yürütülen su, kanalizasyon, katı atık depolama ve bertaraf, ulaşım, her çeşit yolcu ve yük terminalleri, toptancı halleri, mezbaha, mezarlık ve itfaiye hizmetlerine ilişkin olmak üzere personel, her türlü taşınır ve taşınmaz malları ve bu hizmetlerin yerine getirilmesine yönelik yatırım, alacak ve borçları, komisyonca ilgisine göre büyükşehir belediyesi ile ilgili bağlı kuruluş arasında paylaşılır.

...” hükmünü,

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 26 ncı maddesi “Bu Kanununun 1 inci maddesinin 2 nci fıkrası gereğince Cumhurbaşkanı Kararı ile su ve kanalizasyon işleri İSKİ'ye verilecek belediye ve köyler ile yakın çevresindeki belediye ve köylerin İstanbul Belediyesine bağlanmaları halinde bu belediye ve köylerin mevcut su, kanalizasyon tesisleri ve bunlarla ilgili taşınır ve taşınmaz malları, hak ve borçları ve personeli tüm özlük hakları ile birlikte bir protokolle İSKİ'ye devredilir.” hükmünü,

Ek 5 inci maddesi “Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır.” hükmünü,

Geçici 1 inci maddesi “a) 28 Nisan 1926 tarihli ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanun ve değişiklikleri ile belediyelere devredilip bir bölümünün işletmesi 27/5/1933 tarih ve 2226 sayılı İstanbul Belediyesine Bağlı İstanbul Sular İdaresi Teşkilî Hakkındaki Kanunla bu idareye intikal etmiş olan vakıf sular ile bunlara ait her türlü hak ve yükümlülükler ve tesisler,

b) 27/5/1933 tarih ve 2226 sayılı Kanun ve değişiklikleri ile teşekkül etmiş bulunan İstanbul Sular İdaresine ait tüm taşınır ve taşınmaz mallar, tesisler, para ve para hükmündeki kıymet ve alacaklar, bütün hak ve menfaatler, her türlü taahhüt ve borçlar,

Özet: Bağlı idareye bedelsiz taşınmaz devrinin 5018/45'e göre yapılması gerektiği hakkında.

c) 11/4/1938 tarih ve 3359 sayılı Üsküdar ve Kadıköy Türk Anonim Su Şirketi İmtiyazı ile Tesisatının Satın Alınmasına Dair Mukavelenin Tasdiki Hakkında Kanunla İstanbul Sular İdaresine verilmiş hak, yetki ve yükümlülükler,

d) İstanbul Belediyesine bağlı Mecralar Müdürlüğüne ait kanalizasyon tesisleri ile ilgili tüm taşınır ve taşınmaz mal varlıkları, araç ve gereçler ile belediyenin diğer müdürlüklerinde olup da kanalizasyon hizmetlerinde kullanılan taşınır ve taşınmaz mallar, araç ve gereçler,

e) 3 Temmuz 1968 tarih ve 1053 sayılı Ankara, İstanbul ve nüfusu yüzbinden yukarı olan şehirlerde içme, kullanma ve endüstri suyu temini hakkında kanun uyarınca İstanbul şehrine ve İstanbul Belediyesine sağlanan imkanlar, haklar, borçlar ve mükellefiyetler,

Her türlü vergi, resim ve harçtan muaf olarak İSKİ'ye devredilir." hükmünü,

Geçici 10 uncu maddesi "Diğer büyükşehir belediyelerinde kurulacak su ve kanalizasyon idarelerinin adına, kadrolarına, mevcut personelinin ve mal varlığının devrine ilişkin esaslar Cumhurbaşkanı kararı ile tespit edilir." hükmünü,

31 Mart 2014 tarihli 2014/6072 sayılı Bakanlar Kurulu kararı "Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa, Van ve Ordu Büyükşehir Belediyelerinde su ve kanalizasyon idaresi kurulmasına ilişkin ekli Esasların yürürlüğe konulması; İçişleri Bakanlığının 13/3/2014 tarihli ve 5518 sayılı yazısı üzerine, 20/11/1981 tarihli ve 2560 sayılı Kanunun ek 5 inci ve geçici 10 uncu maddelerine göre, Bakanlar Kurulu'nca 13/3/2014 tarihinde kararlaştırılmıştır." hükmünü,

Mezkûr Kararın "Esaslar" başlıklı ekinin 1 inci maddesi "(1) Büyükşehir Belediyelerinde su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek üzere;

...

... Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (....),

...

kurulmuştur." hükmünü,

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik'in 1 inci maddesi "(1) Bu Yönetmeliğin amacı; kamu idarelerinin mülkiyetlerindeki taşınmazların birbirlerine bedelsiz olarak tahsis ve devri ile; Hazineye ait taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kamu idarelerine tahsis ve devir işlemlerinin usul ve esaslarını belirlemektir." hükmünü,

3 üncü maddesi "...

c) Devir: Düzenleyici ve denetleyici kurumlar hariç kamu idarelerinin, görmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinde kullanılacağına ve amacına uygun kullanılmaması hâlinde geri alınacağına dair tapu kütüğüne şerh konulması kaydıyla, taşınmazların mülkiyetinin diğer kamu idarelerine bedelsiz olarak devredilmesini,

..." hükmünü,

12 nci maddesi "(1) Özel bir hüküm olmaması durumunda, düzenleyici ve denetleyici kurumlar hariç olmak üzere kamu idareleri, Kanununun 45 inci maddesine göre, mülkiyetlerinde bulunan taşınmazları, görmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinde kullanılacağına ve amacına uygun kullanılmaması halinde geri alınacağına dair tapu kütüğüne şerh konulması kaydıyla bedelsiz olarak birbirlerine devredebilirler.

(2) Özel hükümler, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 45 inci maddesine göre, öncelikle uygulanır.

(3) Kamu idarelerine devredilen bu taşınmazlar, hizmetin devamı süresince kullanılabilir. Ancak bu taşınmazların devir amacının ortadan kalkması veya amacına uygun kullanılmaması halinde, maliki kamu idaresince geri alınabilir.

(4) Devir amacının ortadan kalkması halinde geri alma işlemi, adına devir yapılan idarenin isteği üzerine de, devreden malik kamu idaresi tarafından yapılabilir.

Özet: Bağlı idareye bedelsiz taşınmaz devrinin 5018/45'e göre yapılması gerektiği hakkında.

(5) Devir yetkisi taşınmazın maliki kamu idaresine aittir. Hazineye ait taşınmazların devir yetkisi ise, özel bir hüküm olmadıkça Bakanlığa aittir." hükmünü,

13 üncü maddesi "(1) Bedelsiz devredilen taşınmazın tapu kütüğüne; "Bu taşınmazın mülkiyeti (bu boşluğa, devir eden kamu idaresinin ismi yazılır)'e/a ait iken, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 45 inci maddesinin üçüncü fıkrası gereğince; (bu boşluğa, taşınmazın hangi kamu hizmetinde kullanılacağı yazılır)'de/da kullanılmak kaydı ile (bu boşluğa, kendisine devir yapılan kamu idaresinin adı yazılır)'e/a bedelsiz olarak devredilmiştir. Bu taşınmaz devir amacı dışında kullanılamaz ve aynı amaçla dahi olsa üçüncü kişilere devredilemez. Devir amacına uygun olarak kullanılmadığının tespiti veya üçüncü kişilere devredilmesi hâlinde, eski maliki kamu idaresinin talebi üzerine, devralan kamu idaresinin muvafakatına veya her hangi bir hükme gerek olmaksızın tapu idaresince devreden kamu idaresi adına resen tescil edilir." şeklinde şerh konulur." hükmünü amirdir.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri kapsamında, 6360 sayılı Kanun ile büyükşehir belediyesine dönüşen il belediyesi ve büyükşehir ilçe belediyesine dönüşen ilçe belediyeleri ile tüzel kişiliği kaldırılan il özel idareleri, belde belediyeleri ve köylerden hizmetinizle ilgili olarak kurumunuza aktarılması gereken taşınır ve taşınmazların Valilik Devir Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonu kararıyla devirlerinin Kanun'un emrettiği zaman diliminde yapılarak devir işleminin uygulamasının ilk mahalli idareler genel seçimi itibarıyla işleme konulması gerektiği, bu şekilde yapılacak devirlerde 5018 sayılı Kanun'un 45 inci madde hükümlerine göre değil 6360 sayılı Kanun ile 2560 sayılı Kanun ve bu Kanunlar uyarınca çıkarılan Bakanlar Kurulu kararı hükümlerine göre işlem tesis edilmesi gerektiği,

Ancak 6360 sayılı Kanun uyarınca kurulan Valilik Devir Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonunca büyükşehir belediyesine bırakılmış olan taşınmazların İdarenize bedelsiz devirlerinde 5018 sayılı Kanun'un 45 inci madde hükümlerinin uygulanması gerektiği, bu şekilde devir alınan taşınmazların ise bu maddenin amir hükümleri dışında kullanılamayacağı değerlendirilmektedir.

Bilgilerinize rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür